

Zutphen 26 november (zie Leidraad p. 44, 45, 46, 47)

Prof.dr.mr. C.J.M. Schuyt, Raad van State

'Kunstenaar des Rechts: drie Leidse rechtsgeleerden en de Tweede Wereldoorlog (R.P. Cleveringa, H. Drion en W.H. Nagel)'

De uitdrukking "kunstenaar des rechts" gebruikte Prof.mr. R.P. Cleveringa in een lezing op 16 december 1950 voor de Stichting Kunstenaarsverzet. Hij bedoelde daarmee de moeilijkheid om zowel met verstand als met gevoel aan te geven dat en waarom iets recht of onrecht is. Het "eerlijke, maar toch altijd wat vage rechtsgevoel". Aan de hand van begrip "rechtvaardigheidsgevoel als kunstwerk" worden de rechtsopvattingen en de motieven beschreven van drie Leidse juristen, die een belangrijke rol gespeeld hebben in en na de Tweede Wereldoorlog: prof. mr. R.P. Cleveringa, mr. H. Drion en prof. mr. W.H. Nagel.

Er wordt kort ingegaan op hun feitelijke rol in en na de Tweede Wereldoorlog, op hun geschriften en publieke lezingen over recht en rechtvaardigheid. Op basis van authentieke brieven van prof. Cleveringa (uit het archief van prof.Nagel) worden de onderlinge betrekkingen beschreven en de invloed die zowel Drion als Nagel ondervonden van prof. Cleveringa. Nagel en Drion discussieerden met elkaar over beider spraakmakende Cleveringa-herdenkingsredes, respectievelijk in 1963 en 1967.

Daarnaast hebben de drie geleerden zich, ieder op eigen wijze, expliciet geuit over de verhouding "kunst en recht". De verschillen daartussen worden aangegeven.

Aan het slot wordt de blijvende betekenis van hun drie rechtsopvattingen besproken, waarbij zal blijken dat de rol van het geweten (Cleveringa), de individuele verantwoordelijkheid (Nagel), de verantwoordelijkheid van intellectuelen (Drion) en het rechtvaardigheidsgevoel als kunstwerk (alle drie) nog niets aan actualiteit in de samenleving hebben verloren.